

Een greep uit de toekomst

Frans Smit

Een greep uit de toekomst

2016

© Frans Smit 2016

ISBN 9789402148695

De rechercheur is een fragiel vrouwspersoon.

Met nerveuze vingers schuift ze papieren van zich af en naar zich toe, aan de schaduwen van haar handen kan ik zien dat ze trilt. De kleine, benauwd warme kamer vult zich met een lage zoemtoon. Zij is de derde functionaris die ik sinds vanochtend vroeg te woord sta. Driemaal het zelfde verhaal vertellen hoef ik niet, niet meteen tenminste, want het mens met het dunne vogelnekje leest al slikkend eerst 'n velletje of twee door. In het koude neonlicht zien haar lippen er als dunne, bloedeloze streepjes uit.

Dan zoeken haar ogen de mijne.

'Ik wil van u horen wat er precies gebeurd is.'

Ik merk dat ik hogerop in de hiërarchie van het politiebureau gekomen ben: het stellen van vragen is voorbij, ik krijg nu opdrachten.

Wel kijkt ze er spottend bij; onderwijl dwaalt haar blik van mijn voorhoofd naar de paperassen op het bureaublad en weer terug.

Ik onderdruk een zucht. Ze moet kunnen zien dat ik begin te zweten, anders ruikt ze 't wel. Ik druk mijn rug tegen de leuning in een poging de afstand tot haar te vergroten. Met een meewarige blik ziet ze me aan.

Tot mijn opluchting dooft de spottende trek om haar mond als ik na de standaard inleidende woorden ben aangekomen bij de brutale roef van mijn huissleutel. De inhoud van mijn relaas ontvouwt zich als een met 'n mobieltje opgenomen filmpje van matige kwaliteit.

De beelden: de jongen die er opeens is en van achteren de sleutel uit mijn hand grist; die hard wegrent, schuin de weg oversteekt met een spectaculaire slalom tussen rijdende auto's door.

Uit meer dan die twee feitelijkheden bestaat mijn verslag van het gebeuren niet. Twee keer eerder, op hetzelfde bureau, heb ik antwoord gegeven op de obligate vragen die het protocol de dienstdoende agenten ingeeft.

Nee, ik was te verbouwereerd om hem achterna te gaan, als aan de grond genageld. Ja, wat u zegt, het ging ontzettend snel. Hoe hij eruit zag?

Dezelfde vage omschrijving geef ik aan de rechercheur; ik had net zo goed de kleur van de bakstenen van de gevel waar ik voor stond kunnen noemen.

Of het huis waarvan ik de deur wilde openmaken van mij is. Die vraag is nieuw, en verrast mij. Ik overweeg waarom zij als eerste met dit, wat mij even overbodig als onbenullig toeschijnt, aan komt zetten. Met een klap dringt het tot me door dat ik niet serieus genomen word. Meer nog: ik doe aangifte, en ben in haar ogen ook verdachte.

Met onbewogen gelaatsuitdrukking staart zij mij aan.

‘Zeker, het is mijn woning’. Het komt er naar mijn gehoor be-
slist uit. Ik kijk naar de neonbuis die boven ons hangt; die zoem-
toon moet daar vandaan komen.

Ongevraagd vul ik aan, dat ik 1. Geen reservesleutel heb; 2. er al-
leen woon.

‘Dan zult u er een ander slot op moeten laten zetten’, zegt ze
fluisterend. Alles is klein aan haar, iel, ook het stemgeluid. Het
ironische glimlachje is weer terug. Papieren ritselen als gevallen
herfstbladeren op het bureau.

Ze staat op. Het signaal laat geen misverstand toe: dit gesprek-
je, als je ’t zo mag noemen, is klaar. Einde. Er volgen nog de laat-
ste plichtplegingen (‘we hebben uw telefoonnummer, als we meer
weten ...’) en dan sta ik op straat in de scherpe augustuszon.

Ik steek over naar café Praats, nestel me met een koffie in een
schaduwrijk, koel hoekje, scroll op mijn mobiel onder Namen
naar het nummer en laat de bel vier keer overgaan voordat ik het
antwoordapparaat inspreek.

Ik ben aan een vlucht in het verleden begonnen.

Eigenlijk ging dat automatisch en ving meteen aan in café Praats. Met een lege blik volgde ik in mijn hoekje bij het raam het verkeer op de boulevard, terwijl herinneringen uit de laadjes van mijn onderbewustzijn opdoken.

Ik had bij het Bureau geleerd herinneringen en gedachten te observeren als zeepbellen. Aardig om naar te kijken maar een tamelijk zinloze afleiding. Leuk voor kinderen vooral. Ik stond mij nu deze afleiding toe omdat die de dwangmatige gedachte aan het verlies van mijn sleutel naar de achtergrond verdrong. Het koesteren van herinneringen was als zitten in de zon tussen twee kille buien door. Het besef dat ik mijn kostbare sleutel kwijt was en tevens niet terug kon naar het huis dreigde me te verstikken en schudde ik zo snel mogelijk van me af. Laat ik zeggen: ik was blij dat ik lering had getrokken uit mijn ervaringen in dat huis, dat ik überhaupt in staat was dat verpletterend gevoel van verlies en onmacht dat zich steeds weer aan mij opdrong te weerstaan.

Want zo had ik 't geleerd: eerst onder ogen zien, dan verslaan – al het negatieve.

Bij de derde kop koffie had ik een ingeving. Door de herinneringen in plaats van passief te ondergaan tot leven te roepen en minutieus gade te slaan kon ik het proces van afleiding kracht bijzetten. Dat was het idee, dat ik meteen begon uit te voeren. En sindsdien niet heb losgelaten.

Laat ik bij het begin beginnen dan.

Het begin van dat huis waar die vermaledijde sleutel op past, van het Bureau Experiment en alles wat erna kwam, lag bij het binnendringen in mijn leven van Borisje.

Borisje de Stichter (die titel verzijn ik ter plekke): fijnschilder; jarenlang de ‘dikste jongleur van het westelijk halfrond’ in circus Boltini; kapitein op sleepboot de HA 14; zelfbenoemd magiër en querulante.

Borisje werd altijd overal onmiddellijk herkend omdat zij exact even breed als lang was. Geblokt en zo vierkant als een oude kelderdeur.

Wie Borisje zegt, zegt ellelange, eloquente betogen tot diep in de nacht maar ook verrassend beknopte samenvattingen van haar methode; die heeft het over vlugschriften vol van ‘urgente mededelingen’; maar die denkt vooral aan het oprichten van het Bureau Experiment.

Haar beweging, haar initiatief, haar plan de campagne – het heette eerst niks. Mocht geen naam hebben, vond zij zelf. Een naam is een bezegeling, een afsluiting; dat doe je als je iets in een stoffig archief zet. Dixit Borisje.

Mijn eerste ontmoeting met haar staat me nog scherp voor de geest.

Voordat ik verder ga: het verleden op zich is voor mij geen afzonderlijke werkelijkheid, omdat het steunt op het geheugen, omdat het geheugen een instrument is dat nu wordt gebruikt. Heden kan ik het raadplegen, erin grasduinen, mij erover verbazen desnoods hoe helder de details nog ter beschikking staan.

Dus Borisje, eerste ontmoeting.

Daarvan weet ik nog altijd dag en uur, omstandigheden als weertype, locatie uiteraard. Nou goed, het onweerde heftig, dus dat vergeet je niet snel. Omdat ik nadien mijn geloof in het toeval voorgoed verloren heb, heeft het *Donnerwetter* om met de Duitsers te spreken toen en daar enorm aan betekenis gewonnen.

O ja, het was een vrijdagmiddag in oktober. Plaats van handeling: Schiphol. Het moest zo zijn.

Ik zou die dag vertrekken naar Istanbul voor een korte vakantie, mijn moeder ging op ’t laatst niet mee, die moest werken. Blijkbaar was ik er met mijn gedachten niet bij of ergerde ik mij aan haar afzegging en dat almaar moeten werken van haar – hoe het

zij, ik was verkeerd gelopen en kwam in een aankomsthal terecht. Niet helemaal, want een glazen wand scheidde mij van de tafere-len die zich daar afspeelden.

Mijn aandacht werd getrokken door een brede gestalte die met dribbelpasjes op een groep mensen afliep. Het volgende moment herkende ik Henk, die blazend van opwinding, in dat groepje de aangekomene stond op te wachten. De twee vrouwen en ene man die hem gezelschap hielden kende ik niet. Vanwege de schei-dingswand kon ik niet horen wat ze zeiden toen de opvallend for-se vrouw welkom werd geheten. Bovendien werd elk geluid over-stemd door het geraas van hagelstenen die op het schuine, glazen dak van de hal kletterden. Ik sloeg het tafereel, waar de warmte en enthousiasme van afsloegen, enige tijd gade, en net toen ik mij omdraaide met de wetenschap dat ik met geen mogelijkheid de aandacht van Henk kon trekken, Henk die ik zeker twee jaar niet had gezien omdat we na een geflopte reis gebrouilleerd waren ge-raakt, hoorde ik achter mij gebonk. Het was Henk die met zijn vuist tegen de afscheidingswand timmerde. Aan zijn wijd open mond te zien brulde hij iets, exact op het moment dat ergens in de buurt de bliksem insloeg. Ik zie het nog voor me, zijn opengesper-de muil en de oorverdovende knal waarvan de geluidsgolven zich doorheen de trillende vloer verplaatsten. Een welhaast apocalyp-tisch beeld, ongetwijfeld in mijn herinnering vervormd, niette-min even trefzeker als betekenisvol bij de kennismaking met Bo-risje.

Ik liep naar de glazen wand en posteerde mij zo dicht mogelijk bij Henk aan de andere kant om hem te kunnen verstaan. We had-den elkaar kunnen aanraken. Henk wees mij met driftige gebaren op het dikke mens, dat omringd was door de blozende dames en heer van het ontvangstcomité. Schreeuwend probeerden we elkaar verstaanbaar te maken; overal werd geroepen en gelachen, zo luid-ruchtig mogelijk om boven het lawaai van de razende elementen uit te komen.

‘Ik ga naar Istanbul’, riep ik.

‘Ja, een natte boel zeg ... kanonnen, wat een weer!’

Ik liet 't erbij. Verstond 'hoor eens', waarna Henk weg beende en terugkwam met de gast. Ik zei al dik; enorm breed ook, stelde ik vast toen zij de glaswand was genaderd. Er dreunde andermaal een donderslag; het dikke glas maakte sowieso een normale communicatie onmogelijk.

Henk ondertussen wees als een jager die trots zijn buit toont naar zijn gast, die er bedremmeld bij stond. Althans, zo leek het. Ik ving enkele woorden op waaruit ik kon opmaken dat de dame uit Engeland kwam, en in Nederland was gekomen voor een cursus ... [onverstaanbaar].

'Hoor 'ns', hoorde ik Henk brullen.

'Wat?!'

'Horus!'

Omdat ik ooit een blauwe maandag Egyptische geschiedenis had gestudeerd, herkende ik dat woord, al kon ik 't verder totaal niet plaatsen.

Toen ik besloot de ontmoeting af te breken, met in mijn achterhoofd de gedachte dat het weerzien met Henk onverwachts leuk was verlopen ondanks de half mislukte poging tot gesprek, gebeurde het.

Ik zei net dat het leek alsof die gast uit Engeland er bedremmeld bij stond: alleen fysiek aanwezig, schijnbaar verlegen met de situatie of gewoon moe van de reis.

Op het moment dat ik mij wilde omdraaien – verdere communicatie was een zinloze exercitie – richtte Horus of hoe ik dacht dat ze heette heel langzaam haar hoofd op en zag ik haar voor het eerst in de ogen, die tot dan op de neus van haar schoenen gevestigd waren. Er ging een schok door me heen. De blik van de vrouw boorde zich in mijn hoofd, en tegelijkertijd had ik de sensatie door haar ogen naar binnen gezogen te worden. Mijn lichaam reageerde met een stapje achteruit. Ik hervond onmiddellijk mijn evenwicht, zwaaide naar Henk en zijn gast en vond mijn weg naar de pier waar ik voor mijn vlucht moest zijn.

Later, toen ik terug was in Nederland, las ik in de krant van een week oud dat een windhoos Schiphol op 'n haartje na had gemist,

en dat precies op het tijdstip dat ik Borisje voor 't eerst ontmoette. In de naaste omgeving had het natuurgeweld grote schade aangericht, men telde tientallen gewonden. Bizarre samenloop van omstandigheden; mij bekreep het gevoel dat het kruisen van onze levenspaden voorbestemd was.

Victor, luister ... ik-'

Maar Victor tettert door, als een sax in een op hol geslagen free-jazz solo.

'... Nee. In café Praats.'

'Wil je even naar mij luisteren?', probeer ik als hij eventjes be-daart.

'Vanochtend. Ja, Ja, ik heb aangifte gedaan.'

Opnieuw word ik onderbroken. Mijn linkeroor begint te gloeien.

'Nee, natuurlijk niet. Ik heb alleen gezegd dat het mijn huis is, dus ...'

Even later: 'Victor, luisterrr! Tuurlijk heb ik ze niks verteld over de sleutel, en-'

'Die heb ik niet. Ik heb geen back-up ... Nee, Joop, Joop heeft de andere sleutel.'

Ergens in de oneindige ether valt een opgewonden stem voor 'n moment stil.

'Die zit in Zuid Amerika ... Colombia ... ja.'

'Ik kan er dus niet in, dat is één. En twee, iemand, die jongen heeft ... ja. Waarschijnlijk vonden ze het gek ja op dat politiebureau dat iemand aangifte doet van de roof van een sleutel. Maar ... wat zeg je? Precies! Het was een criminele actie, zij moeten iets ondernemen. Dus zo gek is 't niet dat ik-'

Mijn vrije hand grijpt naar het kopje.

'Getver! ... Hè? Nee, man, lauwe koffie.'

'Verder niks. Klopt. Ik zit in de puree. Wij zitten in de puree, verdomme! Waar ben jij nou?'

Als ik heb opgehangen, wenk ik de ober. Ik heb enorme behoefte aan hete koffie.

Peinzend roer ik het lepeltje rond en rond. Een verse bak wordt aangereikt; ik krijg nog eens hartkloppingen van dat spul.

Het verleden is veilig, het verleden is veilig, herhaal ik in stilte voor mezelf. Weet je nog: Borisje – denk aan haar. De eerste lezing die je bijwoonde. Blijf herinneren.

Maar ik kan het beeld niet vasthouden van die klerenkast met ogen als koplampen achter de kathedraal. Cursus esoterie en vrije energie. Met voor mij nieuwe termen als ectropie, vrilkracht, en namen van onbekenden: Schauberger, Bulwer Lytton ... de herinnering ontglipt me.

Dan pijnig ik mijn korte termijn geheugen. Je zou zeggen, dat functioneert nog naar behoren bij een jonge vent als ik. Ik heb de beschrijving van die jongen opzettelijk vaag gehouden, alsof ik alleen maar zijn rug heb gezien, een blauw T-shirt, gympies. Van de kleur haar heb ik maar blond gemaakt of donkerblond. Ik heb tegenover de agenten de scène zo uitgetekend dat het geloofwaardig overkwam dat ik totaal verrast was door het incident. Zogenaamd van achteren benaderd ... de sleutel uit mijn hand gegrist ... die iets uitstak omdat ik op weg was naar de deur van mijn huis ... een te snel afgedraaide film in mijn hoofd voor 'n betrouwbare reconstructie ...

Joop in Colombia, de enig andere 'sleutelhouder'.

Victor ergens op het eiland Skye.

Ik denk aan Henk II. Henk maakte geen deel uit van de *inner circle*, dus hij telt niet mee. Lijkt me sterk dat hij meer weet van de inhoud van de sleutel.

Wie blijven er nog over? Borisje is dood – punt. Haar partner Mathilde: geen idee waar die uithangt. Het Bureau is verkruid als 'n homp oude, uitgedroogde klei.

Wacht! Victor heeft nog wel de ledenlijst, hij moet die hebben. Ik kan er niet bij, of ik moet inbreken in ons eigen huis. Niet dus; reken maar dat de politie mij een eigenaardig, zo niet verdacht subject vindt. Ik zie weer dat spottend lachje van de rechercheur voor me. Ze moest eens weten. Die jongen kwam rustig op mij afgelopen, zo was het gegaan. We maakten zelfs een praatje. Ik herkende

vagelijk zijn gezicht, kon hem verder niet thuisbrengen. Met de ledenlijst van Victor erbij moet ie te traceren zijn. Victor kent namen én de gezichten erbij.

Ik herinner me ook precies wat die jongen zei, moet er aldoor aan denken. Op het moment dat hij de sleutel van mij afpakte, zei hij: 'het Bureau is dood. Leve het Bureau!'

Hij gaat gewoon met de erfenis aan de haal en er is niets wat ik eraan kan doen.

Ik bedenk dat het op zich logisch, misschien wel prijzenswaardig kan zijn dat iemand voortzet wat is afgebroken, voortijdig afgebroken. Alleen, in welke handen is het 'dode' Bureau terechtgekomen?

Er dringen zich nog meer vragen op. Met wat voor types gaat die knaap om? Ha, *conspiracy*! Als vanzelf laat dat mechanisme zich gelden, het zit te diep geworteld om verdrongen te worden. In welke kringen verkeert hij? Daar heb je 't al. Borisje was niet zo – ik ben zo. Borisje kende haar 'Tegenvoeters', zoals zij ze steevast noemde. Zij had haar eigen jargon. De Tegenvoeters, liefst met een hoofdletter, zijn overal maar vooral in ons. Telkens herhaalde ze dat met dat snerpande stemgeluid, met dat overspannen gebaar van een omlaag gedrukte kin. Om meteen daarna te verzuchten: 'Maar die mogen, nee moeten er ook wezen.'

Het stond ook regelmatig in de Vlugschriften, die met een razende pen op het papier waren gekrast. En wij maar druk de moeilijk leesbare kopietjes lezen met dat onmogelijke handschrift van 't.

Vlugschriften. Die moesten er ook wezen. Ik herinner me hoe vaak Borisje gemeenplaatsen rondstrooide als snoepjes voor de suikerbehoefte kinderen die wij voor haar waren.

Behalve als we partners van haar waren, disgenoten aan het Experiment.

Nee, aan *conspiracy* deed Borisje niet. Daar heb ik haar nooit op kunnen betrappen. Wij hadden op het Bureau een enorm, echt gigagroot archief verzameld van allerlei andere groepen die raakvlakken hadden met onze activiteiten. De andere betrokkenen in

het Experiment – goedschiks dan wel kwaadschiks. Het verschil maakte haar feitelijk niets uit. Zij observeerde, constateerde en trok conclusies. Die bracht zij te berde aan haar kinderen of disgenoten of partners in experiment (dat laatste sprak zij in bekakt Engels uit).

Maar wee je gebeente als je er net zo over ging denken als zij! Zij was de meesteres niet van een of andere loge, zij stond niet aan het hoofd van een geheim genootschap – pas op!

Er waren helemaal geen geheimen. Er was wél Borisje, net reikend tot aan de smalle schouders van Mathilde, en in vergelijking tot haar levensgezellin meer dan twee keer zo breed. ‘De lange en de korte’ noemden we ze gekscherend. Het kinderlijke was dat zij er elke keer weer hard om moest lachen; kón lachen – behalve als wij haar kinderen waren. Alleen wisten we nooit wanneer we dat voor haar waren.

Zelf was ze ook geestig op haar manier; zij had bijvoorbeeld voor iedereen een bijnaam verzonnen. Nu moet ik mijn geheugen raadplegen, een ogenblik geduld ...

Joop was ‘de slager’ vanwege de overvloedige vetrimpels in zijn nek; Henk II had als bijnaam ‘professor Zonnebloem’ omdat hij zich onnozeler voordeed dan hij was; Victor heette ‘de schouder’ waarvan hij er één brede en één smallere had; en ik stond bekend als ‘droefkees’ wat te maken zou hebben met mijn hang naar het melancholische. Als ik er tegen in bracht dat ik ook van het vrolijke, snelle leven hield, zweeg Borisje. Ik heb er nooit de vinger achter kunnen krijgen waarom zij zulks deed.

Droefkees. Nu ja, zo voel ik me nu wel.

Ik verjaag de gedachte dat hij dit tafereel van mij nu, een rade-loze man gezeten in een hoekje van café Praats, heeft voorzien, en dat ie daarom zweeg.

VICTOR:

Ik heb Ed nooit echt gemogen. Altijd het gevoel gehad dat hij mij minachtte, ondanks de vriendelijke manier waarop hij mij tegemoet trad. Vermoedelijk een pose. Waar ik slecht tegen kon was zijn dweperigheid tegenover Borisje. Ik heb één keer meegemaakt dat hij haar aansprak met ‘meesteres’. Ik schoot in de lach, maar naïeve Ed zag de dubbelzinnigheid ervan niet in. Toen ik er ’n keer op terugkwam, ontkende hij doodleuk die aanspreektitel te hebben gebruikt.

Je bent allebei lid van het Bureau, dus doe je je best de andere met respect te behandelen. Zoiets van: je bent disgenoten en aan tafel maak je geen ruzie. Eerlijk gezegd was er ook nooit veel tussen ons, geen conflicten in ieder geval. Wel irritatie, maar was irritatie niet informatie?, zoals Borisje zei. Die leek zich overigens constant aan van alles en nog wat te ergeren, ik verdacht haar ervan op die manier zoveel mogelijk informatie te vergaren. Om Borisje gaat het nu niet, dat mens is dood en begraven. Mathilde is ergens naar toe gevlucht, mét het geld van het Bureau, zoals boze tongen beweren. Ik geloof dat niet, maar ben wel benieuwd of daarover iets op de sleutel staat. Ook ik heb er belang bij dat dat ding snel wordt teruggevonden. Tenslotte staat het Bureau bij mij in het krijt.

Hou me ten goede: ik heb veel geleerd van Borisje. Zij was een vat vol tegenstrijdigheden, maar dat maakte haar juist zo interessant. En zij hield van ons, denk ik nu. Ik kan nu in alle rust naar foto’s van haar kijken, en met haar gezicht komen de herinneringen boven van haar optreden dat toch indrukwekkend genoemd

moet worden. Of word ik nou ook dweperig? Waarschijnlijk kan Borisje' betekenis pas over enkele jaren echt op waarde worden geschat, haar breed arbeidsterrein, contacten met geestverwanten, de onvermoeibare inzet voor het Bureau. Toen zij nog leefde, had iedereen de neiging te overdrijven als het om haar ging. We keken allemaal tegen haar op – klopt. En zelf stelde zij zich nooit aan; zij had wel leiderscapaciteiten maar ging er niet prat op. Daarom was dat 'meesteres', ook als het een *slip of the tongue* van Ed is geweest, zo ongepast. De bestaande, onuitgesproken hiërarchie op het Bureau miskennen, doe ik evenwel niet. Wat mij weer bij Ed brengt. Die had 't almaar over een 'inner circle'.

Ik vroeg hem ernaar toen hij hier op Skye was. Dat was op 16 augustus, ik weet het precies want ik houd een dagboek bij. Er is heel wat gesteggel aan vooraf gegaan. In eerste instantie weigerde Ed hierheen te komen. Gebrek aan tijd kon hij niet hebben. Als geld 'n probleem was, moest ie maar bij zijn moeder aankloppen. En de ledenlijst kon hij even bij mijn vrouw ophalen aan de Beeklaan, dan het vliegtuig nemen naar Edinburg. Het klinkt egoïstisch, maar ik had geen zin om uit mijn huisje te gaan, na amper drie dagen. Over twee weken zouden er huurders komen, tot die tijd had ik mij ingegraven aan de kust van het Schotse eiland. Bovendien – ik bleef mijn argument herhalen – wat moest hij anders doen? Er was wel haast bij, dus bleef maar één optie over.

Hier laaf ik mij aan de stilte, buiten bereik van internet, televisie, radio; zelfs mijn mobiele telefoon vangt geen signaal op. Compleet ongestoord; als ik deze *escape* niet zou hebben, zo'n twee keer per jaar, werd ik overspannen. Mijn beroep als advocaat schreeuwt om nu en dan rust en afzondering. Soms gaat mijn vrouw mee, meestal ga ik alleen. Ik heb me hier nooit eenzaam gevoeld, nog geen seconde. Soms 'n praatje met Ted en Hannah, de dichtstbijzijnde burenen, maar altijd nog op 'n halve kilometer afstand. Er zijn dagen dat ik alleen de branding en de wind hoor of het kletteren van de regen op mijn dak.

Ik lees in mijn dagboek: 14 augustus. Haal Ed op van Edinburg. We rijden door Schotland, dat vandaag blaakt in de zon. Onge-

kend. Ed geniet zichtbaar, hoewel hij soms onrustig is. We hebben 't over de politieke situatie, de onafhankelijkheid van Schotland die niet door is gegaan. De zware kost kan wachten. Ik check nog wel of hij de lijst bij zich heeft. 's Avonds aangekomen op Skye. Kachels aangestoken, want het is kil buiten en inmiddels gaan regenen. Nergens ter wereld kan het weer zo snel omslaan als hier, ik weet er alles van. We drinken een Talisker Storm, lokaal gestookte whisky. Vroeg naar bed.

De missie, om dat woord maar te gebruiken, waarmee Ed naar dit afgelegen eiland is gekomen, wist ik de volgende dag uit de weg te gaan. Ik verzekerde mij tenminste van uitstel door met de auto naar de Old Man of Storr te rijden om te wandelen. De steile klim naar boven laat geen conversatie toe sinds ik twee jaar geleden een open hart operatie heb ondergaan. Ik ben al blij dat ik boven kom. Ed, die 'n paar jaar jonger is, vergroot met elke stap zijn voorsprong op mij, waarmee ik heel goed kan leven. Na een half uur staan we hijgend aan de voet van de bizar gevormde basaltblokken, uitkijkend over Raasay dat in nevelen gehuld is. Het heeft de hele nacht geregend, de met dik, wollig gras bedekte hellingen zijn spekglad, en jawel hoor, de sukkel glijdt uit. Hij bezeert zijn rechterhand, maar we kunnen verder. Door mistflarden heen dalen we af. Ik vraag hem of het nodig is in Portree langs het ziekenhuis te gaan om zijn hand, die dik en blauw is geworden, te laten behandelen, maar dat wimpelt hij af. Zo rijden we in stilte richting Uig, waar de mist overgaat in regen en het ook hard begint te waaien. Ed houdt zijn hand omhoog en verbijt zijn pijn. Eenmaal in het huisje slikt hij pijnstillers en begint al ruim voor het avondeten van de Talisker te drinken. Ik verwijt hem dat hij eigenwijs is, we hadden beter naar zijn hand laten kijken. Maar hij houdt vol dat het niks is, een bloeduitstorting, gaat wel over. Na het eten kan ik er niet meer onderuit. De ledenlijst wordt er bij gehaald, en ik geef toe dat ik dan toch nieuwsgierig word. De houtkachel in de woonkamer snort, het is binnen behaaglijk, in fel contrast met de 'horizontale regen' die vanaf zee op het huis aanstormt.

Zwijgend bekijken we de foto's en de namen van de leden. Het

zijn er 144; het getal heeft alleen een symbolische waarde. Iemand (Mathilde?) heeft 'n 4 achter de 14 werkelijke leden gezet, om 't meer te laten lijken. De meeste namen zeggen ons niets. Ik zeg tegen Ed dat de foto's van de onbekenden vermoedelijk van Facebook zijn gehaald.

'Dat mag toch niet vanwege de privacy', brengt Ed in.

'Privacy? Laat me niet lachen.'

De meerderheid van de neplijst, op 14 na, is vrouw. Nadat ik geteld heb resteert een aantal van 56 mogelijkheden. 'Prent je het beeld wat je van je belager hebt in, en kijk dan naar de foto's, één voor één.'

Na 'n paar minuten zijn we er uit. Ed weet het zeker, ik twijfel aanvankelijk nog. We kijken elkaar aan, de whisky glijdt brandend door onze kelen.

'Hij is het.' Ik ben nu ook overtuigd.

'Okay, Paul van Staayen. Waar zit je? Ter Aalst. En dat ligt in?'

'Zoeken we op.'

'Dat gaat hier niet lukken, geen verbinding', zeg ik.

'Shit!'

'Lid sinds een jaar. Dat is alles wat we van hem weten. Waarom lach je?'

Ed veegt met zijn goeie hand zijn mond af. 'Omdat ons onderzoek zo doet denken aan het politiebureau waar ik was.'

En na een slok: 'Ik weet wel zeker dat ze mij verdacht vonden. Vooral dat mens, ze zat me gewoon uit te lachen.'

'Je kon niet anders doen dan-'

'Wat denk je, vindt de politie ooit die sleutel?'

'Kom op, Ed', brom ik. 'We moeten naar bed. Whisky met paracetamol is geen goeie combinatie. Morgen kun je weer helder denken.'

De regen is een aanval op mijn huisje begonnen, de elementen spannen samen om ons op Skye te gijzelen. Bezorgd kijkt Ed naar de schuifluiken die ik aan de binnenkant gesloten heb. Ze houden de warmte vast en laten het geraas van de regen en wind nog net hoorbaar op de achtergrond.

In mijn dagboek van 16 augustus staat: Ed teruggebracht naar vliegveld. Stralend weer, hij gelooft het niet. Ja dit is Schotland, kun je niet uitleggen, alleen meemaken. Zijn bezoek is zonder noemenswaardige irritatie voorbijgegaan. Het verbaast me. Of hebben we geleerd? Zijn hand ziet er beroerd uit, een dikke, geelzwarte bobbel, maar hij geeft geen krimp. We spreken af dat we elkaar contacteren zodra hij meer weet. Die Paul is gemakkelijk op te sporen. Ik voel me net een rechercheur in ruste, bezig met z'n laatste klus. Wel was er in de auto 'n meningsverschil. Ik geloofde niet in 'inner circles', hij wel. Zijn argumentatie maakte op mij weinig indruk. Dat merkte hij, hij wond zich erover op. Ik heb het gesust door te zeggen dat ik mij in het onderwerp nooit verdiept heb. Een leugentje om bestwil. Terug in mijn lekker warme huisje de ledenlijst weer tevoorschijn gehaald. Ed hoeft niet te weten dat 't me intrigeert, die 'inner circles'. Nog die avond, als ik boodschappen doe in Portree waar ik wel bereik heb, belt hij me dat hij het adres van Paul van Staayen gevonden heeft. Ik bezweer hem ermee te wachten bij hem langs te gaan. We worden het erover eens: als ik terug ben in Nederland, gaan we die man opzoeken. Ik beloof eerder te vertrekken, heb er immers belang bij. Ed zal in de tussentijd meer informatie inwinnen. Het stormt als ik binnen zit volop, mijn huisje kreunt onder de windvlagen. Toepasselijker kan niet.